

ΠΙΣΩ ΑΠΟ ΤΑ ΚΑΓΓΕΛΑ

ΠΑΡΙΣΙ

‘Ο καλόκαρδος γιατρός, ὁ πολυαγαπημένος σύντροφός μου, μᾶς ἔφερε χτές βράδι, δλοζώντανα, τὸ Παρίσι στὸ στενόχωρο δωμάτιο τῆς φυλακῆς μας.

Εἶχε κέφι ὁ γιατρός μας χτές βράδι. Ἐνα κέφι περίεργο, πὺν γεννιέται μόνο μέσα στὴ φυλακῆ, δίχως κρασί, δίχως ἀπέντι (ἄχ! πὼς τῷπινε ὁ γιατρός μας στὸ Παρίσι, τὸ ἀπέντι!), δίχως γυναίκεια συντροφιά — ἀπὸ τὴ στενοχώρια.

Καὶ ἡ στενοχώρια τῆς ἡμέρας, μιὰ ξεχωριστὴ στενοχώρια καὶ αὐτὴ, πὺν τὴ νιώθεις μόνο μέσα στὴ φυλακῆ, τὸν ἔφερε τὴ νύχτα στὸ Παρίσι. Καὶ μᾶς πῆγε μαζί του, ὁ καλόκαρδος, καὶ μᾶς ταξίδεψε.

Καὶ μᾶς πῆγε στὸ Καρτιέ Λατέν καὶ μᾶς σεργιάνισε στὰ Μεγάλα Βουλεβάρτα, μὲ ἀμάξια, μὲ αὐτοκίνητα, μὲ τὰ πόδια, καὶ μᾶς ἀνέβασε στὴ Μονμάρτη, καὶ μᾶς πῆγε στὸ Κατακλὺμ, καὶ μᾶς ἔμπασε στὸ Σά-Νουάο καὶ μᾶς κατέβασε στὸ Καρό, καὶ μᾶς πῆγε στὸ «Πάνθεο» νὰ δειπνήσουμε, καὶ μᾶς πέρασε ἀπὸ τὸ καφερεστορὰν Βασσύτ, ὅπου ὁ Ζὰν Μωρεὰς μὲ τὸν Πῶλ Φὸρ καὶ μὲ τὴν ἄλλη διαλεκτὴ συντροφιά τους πίνουν τὸ ἀπέντι τους καὶ φιλολογοῦν, καὶ μᾶς πέρασε καὶ ἀπὸ τοὺς χοροὺς τοῦ Μπάρ Ταμπαρέν καὶ ἀπ’ τοὺς ἄλλους, τοῦ Μπιλιέ, στὸ Καρτιέ, καὶ μᾶς σύστησε στίς φιλενάδες του, στὴ Φερνάντ, στὴ Μπεατρίς καὶ στὴ Λουίζ, καὶ σὲ τόσες ἄλλες γριζοτούλες καὶ κοκότες ἐργάτιδες καὶ πωλήτρες τοῦ Λούβρο καὶ τοῦ Μπὸν Μαρσαί — καὶ μᾶς ἔφερε ἔτσι, μπρὸς στὰ μάτια μας, δλοζώντανα τὸ Παρίσι τῆς τέχνης, τῆς ζωῆς, τοῦ γλεντιοῦ, ὁ καλόκαρδος γιατρός, ὁ πολυαγαπημένος μας σύντροφος.

Ἐμεῖς, ἄλλοι καθισμένοι σὲ πάγκους καὶ σὲ καρέκλες καὶ ἄλλοι ξαλωμένοι στὰ κρεβάτια, τὸν ἀκούγαμε, τρυγούσαμε σὰ μέλισσες ὅλο τὸν ἀνθὸ τῆς ζωῆς πὺν στόλιζε τὰ λόγια του καὶ ρουφούσαμε σὰ χασιμοπότες μανιακοὶ τὸ χάσις τῆς κουβέντας του....

Καὶ οἱ ὥρες κυλοῦσαν, κυλοῦσαν. Καὶ ξεχνώντας πὺν βρισκόμαστε, μεταφερόμαστε στὸ Παρίσι καὶ ζούσαμε μιὰ νύχτα γλεντιοῦ καὶ κραιπάλης καὶ οὔτε ἀκούγαμε καὶ τὸ νυχτοσκοπὸ, πὺν κάθε λίγο καὶ λιγάκι ἔσκιζε τὸ μαῦρο πέπλο τῆς νύχτας καὶ τρυπούσε τοὺς παχητοὺς τοίχους τῆς φυλακῆς μας μὲ τίς ἀγριοφωνάρες του :

— Φύλακες !... Γρηγοροῦτε !...

ΧΕΛΙΔΟΝΙΑ

Πολὺ πρῶτ’ μὲ ξυπνᾶτε, χελιδονάκια μου. Ἀπὸ τίς πεντέμισι. Μόλις γλυκοχαράζει ἡ αὐγὴ καὶ ροδίσουν οἱ κορφές τοῦ Ὑμηττοῦ, ἀρχινάτε τὰ τσίου! τσίου! σας ἀπὸ τίς φωλιές σας, πὺν τίς ἔχετε χτίσει πάνω ἀπὸ τὸ παραθύρι μου, καὶ μοῦ γλυκοελαδάτε :

— Σύννα, ὕψναρά, καὶ παρακοιμήθηκες !

Κι ἀνασηκώνουμαι στὸ κρεβῆτι μου καὶ ἀνοίγω διάπλατο τὸ παράθυρο καὶ καλημερίζω τὸν Ὑμηττὸ καὶ καλημερίζω καὶ σὰς χελιδονάκια μου !

Καὶ τὰ τσίου! τσίου! σας καὶ οἱ ἄλλες νότες τοῦ τραγουδιοῦ σας, δίνουν καὶ παίρνουν, καὶ σὰς συντροφεύω καὶ ἐγὼ, σφυρίζοντας σιγανὰ τὸ τραγοῦδι τῆς «Μιρέγιας», τὸ τραγοῦδι τοῦ χελιδονιοῦ, καὶ πετάτε ἀπ’ ἔξω ἀπὸ τὸ παράθυρό μου, εὐθυμα, φλύαρα, τσα-

χπίνικα, καὶ καθόσαστε πὺν καὶ πὺν καὶ στὰ κάγκελα, καὶ μόνο μέσα στὸ δωμάτιό μου δὲ σὰς εἶδα ἀκόμα νὰ μπήτε, στὸ δωμάτιο τοῦ φυλακισμένου, ἔσας, πουλάκια τῆς λευτεριάς !...

Τσίου! τσίου! Τέτιο ξύπνημα, μὲ τραγοῦδι, μόνο ἔδω μέσα, στὴ φυλακῆ, τὸ χάρηκα. Καὶ τὸ χρωστάω τὸ τέτιο ξύπνημα τοῦ ἀπόλυτα εὐτηγισμένου ἀνθρώπου, σὲ σὰς, φλύαρα χελιδονάκια μου, ξυπνητήρια μου μελωδικά, σύντροφοί μου πολυαγαπημένοι, πὺν μοῦ γλυκοελαδᾶτε ἀπὸ τὴν αὐγὴ ὡς τὸ βράδι καὶ μοῦ ἀπαλαίνεται, μὲ τὸ γλυκὸ τραγοῦδι σας, τὴν ψυχὴ μου, τὴν κατακουρασμένη.

— Πόσο καλύτερη καὶ ἡσυχότερη εἶναι ἡ ζωὴ ἔδω μέσα, πίσω ἀπὸ τὰ κάγκελα! συλλογίζομαι πολλές φορές, σὰν παρασέρνομαι ἀπ’ τὸ τραγοῦδι σας...

ΤΗ, ΥΠΕΡΜΑΧΩ, ΣΤΡΑΤΗΓΩ,

‘Ο γεροντάκος, μὲ τὴ γλυκεῖά του φωνή, τὴ συμπαθητικιά, πὺν πότε σβυσμένη καὶ πότε δυναμώμενη, ὑποβλητικὴ ὅμως πάντα, τραβάει δλόισα στὴν ψυχὴ μου διαβάσει μπροστὰ τὴν Ὁραία Πύλη τοὺς χαιρετισμοὺς τῆς Θεοτόκου

Χαῖρε ἀνθρώπων ἀνόρθωσις...

Χαῖρε δαιμόνων κατὰπτωσις.

Ἡ ἐκκλησιὰ τῆς φυλακῆς γεμάτη. Μισογεμάτος καὶ ὁ μεγάλος διάδρομος, πὺν φαίνεται ἔτσι σὰ συνέχεια τῆς ἐκκλησιᾶς. Ἐχουν ἀνεβῆ ὑπόδικοι καὶ κατάδικοι, καὶ ἀπὸ τὰ κάτω διαμερίσματα—ἀπὸ τὸ «Κιγκλίδωμα τοῦ διαδρόμου» καὶ ἀπὸ τοὺς «Κύκλους» καὶ ἀπὸ παντοῦ. Κλεισμένες καὶ οἱ αὐλὲς καὶ τὰ ἐργοστάσια καὶ ὅλα. Τίγκ! τούγκ! τὸ μικρὸ καμπανάκι τοὺς σπρώχνει ὅλους στὸ ἐπάνω πάτωμα στὴν ἐκκλησιὰ.

Κ’ ἡ ἐκκλησιὰ εἶναι γεμάτη, μισογεμάτος καὶ ὁ μεγάλος διάδρομος. Κι ὁ παπᾶς διαβάσει τοὺς Χαιρετισμοὺς. Κ’ οἱ ψάλτες, κατάδικοι καὶ αὐτοὶ—ποῖς ἔξερει γιὰ ποῖο ἔγκλημα κατάδικοι!—ψέλνουν τὰ τροπάρια...

Τῇ ὑπερμάχῳ στρατηγῷ τῇ νικητήριᾳ,

Ὡς λυτρωθεῖσα τῶν δεινῶν...

Ἀλοῖμονο! Κανείς δὲ λυτρώθηκε ἀκόμα ἀπὸ τὰ δεινὰ! Ἡ Ὑπερμαχος Στρατηγός, πὺν Παναγιὰ πές την, Ἀλήθεια πές την, Δικαιοσύνη, Ἐλευθερία—ὅπως θέλεις—, ἡ Ὑπερμαχος Στρατηγός δὲ νίκησε ἀκόμα γιὰ νὰ τῆς ψέλνουν νικητήρια καὶ δὲ λύτρωσε ἀκόμα τὴν Ἀνθρωπότητα ἀπὸ τὸ Ἐγκλημα, ἀπὸ τὴν Ἀδικία, ἀπὸ τὴ Σκλαβιά, ἀπὸ τὸ Ψέμα γιὰ νὰ τῆς ἀπονέμουν τὰ εὐχαριστήρια...

Χαῖρε ἀνθρώπων ἀνόρθωσις...

Ἀλοῖμονο! Χαμωσέρνεται ἀκόμα ὁ ἄνθρωπος. Τὰ πάθη του τὰ ταπεινὰ δὲν τὸν ἀφίνουνε νὰ σηκώσει τὸ κεφάλι του ἀπὸ τὸ χῶμα. Τὸ Χῶμα βλέπει καὶ στὸν Οὐρανὸ ἔχει γυρισμένη τὴν ράχη του.

Χαῖρε δαιμόνων κατὰπτωσις...

Ἀλοῖμονο! Ποῖος καὶ πὺν καὶ πότε εἶδε μιὰ τέτια κατὰπτωσις; Τὸ Ἐγκλημα ἐκκλησιάζεται γύρω μου. Τοῦ κάκου ὁ γεροντάκος, ὁ παπᾶς, μὲ τὴ γλυκεῖά του φωνή, τὴ συμπαθητικιά, πὺν πότε σβύνεται καὶ πότε δυναμώνει, μὲ βεβαιώνει πὼς ὁ Ἀνθρώπος ἀνορθώθηκε καὶ ὁ Δαίμονας κατέπεσε. Δὲν τὸν πιστεύω. Πι-

στεύω τὸ Ἐγκλημα ποῦ μὲ περιζώνει καὶ μὲ τὴ βρα-
χνή του τὴ φωνή, μιὰ φωνὴ πνιγμένη ἀπὸ τὴν ἀγω-
νία, διαλαλεῖ:

Χαῖρε δαιμόνων ἀνθρώπους,
Χαῖρε ἀνθρώπων κατὰπτωσις, ...

Αὕτῃ ἔναι ἡ τραγικὴ ἀλήθεια. Καὶ στὴν τέτια
Ἀλήθεια ταιριάζουν, γιὰ τὴν ὥρα, τὰ νικητήρια...

Δ. Π. Τ.

Φυλακὲς Συγγροῦ Μάρτης τοῦ 1919.

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

Τραγουδεῖ μουσικὰ μιὰ φωνὴ ἕναν πόνο. Τὴν ἡ-
δονικὰ εὐωδιασμένη, ὅλο ὑπόσχεση, Ἄνοιξη, φωτί-
ζει κι' ἕνα φεγγάρι μεγάλο, χρυσό, σχεδὸν κόκκινο, πα-
θητικό. Κ' ἡ διάθεση θέλει τὴν ἀπολύτρωση ποῦ τῆς
προσφέρει τὸ φεγγάρι, θέλει τὴν ὁρμὴ πρὸς τὴ Χα-
ρὰ. Ἐπιταχτικά κι' ἀσώπαστα τραγουδεῖ ἡ φωνὴ τ' ἀ-
νοφέλετο, τὸ γελοῖο. τῆς ὁρμῆς, τὴν ἀπογοήτευσ-
τὸν πόνο. Τὸν πόνο ποῦ ὅσω κι' ἂν εἶναι μουσικός,
ὠραῖος, ποτὲ δὲν εἶναι ὠραῖος ὅταν τὸν ὑποφέρει κα-
νένας. Ὅλη τὴ γοητεία στὴν ἀγαλλίαση τῆς Ἄνοι-
ξης ἀπλώνει τὸ φεγγάρι γιὰ νὰ νικήσει. Μὰ ἀδιά-
σπαστα σκλαβώνει τὴ διάθεση ἐνάντια στὴν ἐπιθυ-
μία της, ἡ φωνή. Καὶ τὸ φεγγάρι σαρκάζοντας χαί-
δεύει τὰ κυπαρίσσια ποῦ δὲν ἀνθίζουν, δὲν εὐωδιά-
ζουν τὴν Ἄνοιξη.

*

Βαρὺς ἔπεσε ἕνας κόκκος ἄμμου στὴ μυστικὴ κλε-
ψύδρα τοῦ χρόνου... Μιὰ στιγμὴ σὰν ὅλες, ποῦ σὰν
ὅλες φάνηκε, μὰ ποῦ μέσα της ἔκλεινε τέτοια ἐξέ-
λιξη παράφορης χαρᾶς κι' ἀνήμερου πόνου.

Τίποτε δὲν ὑποπευθεῖσαν, οὔτε διαισθάνθησαν, ὅ-
ταν ἔπεφτε ὁ πορφυρένιος κόκκος. Τίποτε ἄλλο, πα-
ρὰ πὼς ὄριζε ἕνα συναπάντημα, μιὰ μέθη, κ' ὕστερα
ἕνα χωρισμό... Ἐνα παραμῦθι ἀπλό, ἀσήμαντο, τόσο
συνειθισμένο.

Μὰ ἀφοῦ σφίξανε γιὰ τελευταία φορὰ τὰ χέρια
τους, ἀδάκρυτοι, ἀφοῦ γύρισαν τὴ στροφὴ στοὺς χω-
ριστοὺς τοὺς δρόμους ποῦ δὲ θὰ συναντιοῦνταν πιά
ποτέ, πέσανε χάμω, ριγμένοι ἀπὸ μιὰ πνοὴ ἀπελπι-
σίας, τόσο δυνατὴ, ποῦ ποτὲ δὲν εἶχαν φαντασθεῖ
Ἐνωσαν πόσο μοναδικός, πόσο ὠραῖος εἶταν ὁ θη-
σαυρὸς ποῦ δὲν τὸν εἶχαν καταλάβει κἂν ὅταν εἶταν
δικός τους.

Δὲν ξανασηκώθηκαν πιά. Ἔσυραν ἴσαμε τὸ τέλος
μιᾶν ἀγιάτρευτῃ κούραση κι' ὅταν ἀκόμα ὁ καιρὸς
ἔσθυσε τὴν ὀδυνηρὴ φλόγα τῆς πληγῆς. Μέσα τους
πέθανε ἡ θέληση κ' ἡ πεποίθησις. Ὁ ἐνθουσιασμός.
Ἐνα σταχτὶ μαγνάδι ἀπλώθηκε σ' ὅλα γύρω τους.
Σύρανε τὰ σπασμένα τους φτερὰ ἀνάμεσα σὲ συν-
τριμένα εἶδωλα. Ὅλα ἀσήμαντα, ἄπλερα. Καὶ δὲν
αἰσθάνονταν οὔτε τὴν ἐπιθυμία ἑνὸς παρατόνου.
Ἀναιμικοί, ὑπάκουοι, ὑποκύναν στὴν Ἀνάγκη.

Ἐνας κόκκος ἄμμου χωρὶς κἂν νὰ ψιθυρίσει ἀμέ-
σως τὸ μυστικὸ του, ἔπεσε ἀσήκωτα βαρὺς στὴ μυστι-
κὴ κλεψύδρα τοῦ χρόνου. Τίποτε ἄλλο.

*

Στριγγιάρικες φωνές, μικροχαρὲς καὶ μικροκαη-
μούς, τίς ταπεινὲς τοὺς ἱστορίες λένε. Ἐνα τραγοῦ-
δι ἀντηχεῖ. Μεγαλόστομο κ' ἐμπνευσμένο τόσο, ποῦ
ἀκόμα καὶ στὴν ἀσχήμια ἐπιβάλλεται καὶ τὴν ἀνυ-

ψώνει. Γοητευμένες ἀσύνειδα ἴσως κι' ἄθελα σπαλ-
νουν οἱ μικροφυγές καὶ μιὰ στιγμὴ νιώθουν τὴν ὑ-
πέρτερη συγκίνηση. Ζεῖ δ,τι ἄγνωστο ἀπὸ τὸν ἑαυτό
τοὺς ὑπάρχει ἀμόλυντο κι' ὁμορφο στὶς σερνάμενές
τοὺς ἀγάπες. Ἐνώνονται στὰ ἀύλωμένα αἰώνια δρά-
ματα ποῦ τραγουδοῦνε τὰ τραγούδια. Ὡς ποῦ σβύ-
νει ἡ μουσικὴ καὶ ξαναρχίζουν οἱ μικροφωνές νὰ πλέ-
κουν τίς τιποτένιες τοὺς ἱστορίες.

*

Θολὰ τὰ σύννεφα μισοσκεπάζουν τὸ φεγγάρι. Στὴ
θάλασσα πέφτει ἕνα φῶς σκοτεινιασμένο. Ἀπλώνει
ἕνα δρόμο θαμπό. Μακριὰ ἕνα κατάρτι ἀργοσαλεύει
θλιβερά, μοναχικό. Φέρνει ἀνεπαίσθητες, σχεδὸν μα-
ραμένες, μελαγχολικὲς εὐωδιὲς κουρασμένος ὁ ἄνεμος.
Στὴ βαριὰ σιωπὴ τῆς νύχτας δάτραχοι φωνάζουν ἀ-
κατάπανστα. Ἐνας πετεινὸς τοὺς ἀπαντᾷ σπαραχτι-
κά. Ἀνυπόφορη πιέζει ἡ Μοναξιά. Ὁ πόνος ἀσυγ-
κράτητος γίνεται. Καὶ κλαῖμε σὰ μεγάλα παιδιὰ,
κλαῖμε μὲ σιγανούς λυγμούς.

ΑΛΚΗΣ ΘΥΡΑΟΣ

ΗΛΙΟΒΑΣΙΛΕΜΑ

Στὸν Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟ
μὲ σεβασμό.

Χαῖρε ψυχὴ τοῦ μάγον ἐσπερινοῦ
ποῦ σβείς σ' ἄπειρα βάρη φλογισμένη,
ἀστέρη ἀγνώστον κόσμον ἀλαργινῶ
ποῦ σ' ἀκλουθαί μιὰ νύχτα κολασμένη.

Ἐνὸς θανάτου ὠραῖον ἀγαλινῶ,
σοῦ φόρεσαν χλαμύδα αἱματωμένη
τὰ μακρυνὰ πελάγη τοῦρανοῦ
κ' ἡ θάλασσα μὲ τ' ἄνθια της σὲ ραίνει.

... Πεθαίνεις! Κάποιον κλάμα στὴν καρδιά
ὁ μισμός σου ἀνέγγιχτα σκορπίζει
μέσ' στὴ γλυκεῖα βραδιάτικη εὐωδιά.

Σὲ λίγο ποῦ ἡ ματιὰ σου θὰ φωτίζει
τὸν ξένο κόσμο, ἐμεῖς θὰ διπλωθοῦμε
στὰ σκότη τὰ βαθεῖα γιὰ νὰ ταφοῦμε.

ΑΓΗΣ ΛΕΒΕΝΤΗΣ.

ΜΠΑΛΛΑΝΤΕΣ

Η ΜΑΡΙΩ

Τὸ νερὸ τὸ κρουνέρι
ἔξω ἀπ' τὸ χωριό
μέσα στὸ χωριὸ βρουσοῦλα
κρούσταλλο, ἡ Μαριώ.

Τὸ δέντρο τὸ παλληκαρι
σκέβρωσε κι' ἄλοί,
τ' ἄνθια του ἔριξε, ἐσωριάστη
γιὰ ἕνα της φιλή.

Τὸ πυρὸ δάκρυ ποτάμι
μέσα στὸ χωριὸ
στέρεψε καὶ τὴ βρουσοῦλα,
τὴ Μαριώ.

ΚΩΣΤΗΣ ΒΕΛΜΥΡΑΣ